

מימון ובנקאות

עדכוני חקיקה רגולציה ופסיקה

משרד גורניצקי | ינואר 2021

חברות וחברים יקרים,

אנו שמחים להציג בפניכם את הניוזלטר המשפטי בתחום המימון והבנקאות עבור חודש **ינואר 2021**. על מנת לשפר ולייעל את הנגשת המידע, ולבקשת 'הקהל', עברנו למתכונת עדכון **חודשית**. העדכון כולל סקירה תמציתית של החקיקה, הרגולציה והפסיקה המרכזיים לתקופה זו בתחום המימון והבנקאות. אנו מקווים שניוזלטר זה, במתכונתו החדשה, יהיה לכם לעזר.

**אלי אליה, ראש תחום בנקאות ומימון
וצוות הניוזלטר המשפטי**

עדכוני חקיקה

1. פורסמו תקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי (כללים לגיבוש רשימת נאמנים), התשפ"א-2021 (מיום 4.1.2021)

לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 עם מתן צו לפתיחת הליכים ימונה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון, אשר ייבחר מתוך רשימת נאמנים שגובשה בידי ועדה ציבורית בהתאם להוראות סעיף 37 לחוק. התקנות החדשות מגדירות את תנאי הכשירות לקבלה לרשימות הנאמנים השונות (מחוזיות וארציות), וכן את סדרי עבודתן של הוועדות הציבוריות שיגבשו את הרשימות. בין היתר, קובעות התקנות כי מעתה יוכלו גם **רואי חשבון** (!) לשמש כנאמנים (חלף עורכי דין בלבד). רשימות הנאמנים החדשות בהתאם לתקנות צפויות להתגבש בסמוך לסיום המחצית הראשונה של שנת 2021.

2. פורסמה הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4 - הוראת שעה) (נגיף הקורונה החדש) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב), התשפ"א-2021 (מיום 11.1.2021)

הצעת החוק נועדה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות משבר הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה, באמצעות עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב כחלופה להליכי חדלות פירעון פורמליים. כך, בין היתר:

- ניתנת לתאגידים אפשרות להגיש בקשה לעיכוב הליכים לתקופה של עד **שלושה חודשים** לצורך גיבוש הסדר חוב (מבלי שניתן צו לפתיחת הליכים ומבלי שממונה נאמן). בנסיבות חריגות אף ניתן יהיה לעכב הליכים נגד צד שלישי במסגרת עיכוב ההליכים, לרבות נגד נושא משרה בתאגיד.
- המנגנון המוצע כולל גם מינוי של מנהל הסדר בעל סמכויות לקבלת מידע על התאגיד וכן מאפשר לבית המשפט להעניק סעדים לנושה במקרה שבו עיכוב ההליכים עלול לפגוע בו פגיעה מהותית.
- בנוסף, מוצע להוסיף הוראה המאפשרת במקרים מסוימים מתן פטור מהחובה לפנות לבית המשפט בבקשה למינוי מומחה לבחינת הסדר חוב מהותי בחברת אג"ח.

3. פורסמה הצעת חוק לעידוד פיתוח טכנולוגיה בתחום הפיננסי בישראל, התשפ"א-2021 (מיום 11.1.2021)

להרחבה ראו [עדכון Q2 לשנת 2020](#).

4. פורסמה טיוטת כללי התחרות הכלכלית (פטור סוג להסדרי הלוואות משותפות) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"א-2021 (מיום 25.1.2021)

הלוואות משותפות אשר בהן ניתן אשראי על ידי מספר גופים פיננסיים במשותף ללווה ספציפי (סינדיקציה) נפוצות בעולם העסקי ונועדו לאפשר מימון בהיקפים גדולים שמלווה בודד לא תמיד יוכל להעמיד (או יעמיד בתנאים נחותים). כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרי הלוואות משותפות) (הוראת שעה), התשע"ח-2018 ("**פטור הסוג**") נועדו להתמודד עם החששות התחרותיים העולים מחבירה בין מלווים לצורך מתן אשראי משותף, ולאפשר העמדת הלוואות משותפות ללא עיכובים בעסקאות העונות על הוראות הפטור.

התיקון מציע לחדש את פטור הסוג לתקופה של 5 שנים, וכן לערוך בו מספר תיקונים שעיקרם:

- הוספת נותני אשראי הפועלים מכוח רישיונות לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), תשע"ו-2016 להגדרת "מלווה" שבסעיף 1 לפטור הסוג; וכן
- לתקן את סעיף 2(4) לפטור הסוג כך שהסדר הלוואה משותפת הכולל שני מלווים גדולים שאחד מהם הוא מארגן ההלוואה יותר רק כאשר השתתפות כל המלווים הגדולים **וכן ארגון ההלוואה** (זה 'החידוש' בהקשר זה) על ידי אחד מהם נדרשים לצורך קבלת תנאי אשראי טובים יותר ללווה.

5.

פורסמו תקנות החברות (דיווח, פרטי רישום וטפסים) (תיקון), התשפ"א-2021 (מיום 26.1.2021)

התיקון לתקנות מרחיב את אמצעי הזיהוי והאימות הקבועים בתקנות הקיימות לאור ההתפתחויות הטכנולוגיות והרצון לאפשר הקמה מקוונת של חברה, ללא חובת הזדהות בפני עורך דין, ועל מנת להקל על חברות בדיווחיהן השוטפים. כך, לצד הזדהות באמצעות תעודה אלקטרונית ותאפשר הזדהות אלקטרונית בטוחה באמצעות שני פרטי אימות לפחות. בהתאם, **בשלב הראשון**, יבוצע אימות באמצעות שניים מבין הפרטים הבאים: פרטי כרטיס אשראי, מועד הנפקת תעודת זהות או פרטי דרכון. **בשלב השני**, לאחר ההרשמה וזיהוי האזרח, הגישה לביצוע הפעולה או בקשת השירות תיעשה באמצעות שני גורמי אימות: מספר תעודת זהות וסיסמה או קוד ומשלוח סיסמה לשימוש חד פעמי.

הדרכים לאימות המצוינות לעיל יחולו גם ביחס לרישום חברה מקוון, ללא הכרח באימות זהות בעלי המניות והדירקטורים הראשונים על ידי עורך דין.

עדכוני רגולציה

1.

הפיקוח על הבנקים פרסם מכתב בנושא "התאמת התעריפונים לטכנולוגיה המתפתחת" (מיום 18.1.2021)

הפיקוח על הבנקים פרסם מכתב לבנקים ולחברות כרטיסי האשראי בעקבות פסק דין שניתן בתובענה ייצוגית סביב עמלת "הפקה או הדפסה של מסמכים המצויים במאגר הממוחשב לבקשת לקוח" (תצ (ת"א) 920-09-15 **אילן דיאמונט נ' ישראלכרט בע"מ**). עמדת הפיקוח על הבנקים שהוגשה בתובענה האמורה הינה כי המחיר בגין השירות האמור צריך לשקף את העלות התפעולית הנגרמת לתאגיד בנקאי בגין הפקה או הדפסה של מסמכים המצויים במאגר הממוחשב של התאגיד. לפיכך, ככל שהמידע המבוקש נשמר במאגר הממוחשב של התאגיד בחלוקה חודשית באופן שהפקתו או הדפסתו ביחס לכל חודש וחודש כרוכות בעלות תפעולית נוספת, ניתן להתייחס לכל פעולה כזו כבקשה נפרדת. התאגידים הבנקאיים מתבקשים לבחון בהתאם את תמחור השירותים הנוהגים במוסדותיהם בהתחשב במציאות המשתנה ובהתפתחות הטכנולוגית של המערכת הבנקאית.

עדכוני פסיקה מרכזיים

עליון

1. רעא 8038/20 ב.ר.ן יזמות והשקעות בע"מ נ' חיים ומשה מנגד בע"מ (בפירוק) (ביהמ"ש העליון, כבוד השופט י' עמית, כבוד השופטת י' וילנר, כבוד השופט ד' מינץ, 26.1.2021)

השורה התחתונה: לעקרון השוויון העומד כ"עקרון על" בדיני הנשייה ובהליכי חדלות הפירעון ישנם גבולות, ויכול שיעדיפו שיקולים נוגדים על פני עקרון זה, במקרים בהם לא מדובר באי שוויון חמור וקיימת הצדקה להעדפת נושה ספציפי. ביהמ"ש מוסמך להעניק לנושה הפועל להגדלת נכסי קופת הנשייה גמול מעבר למגיע לו על פי סדר דין הנשייה בשים לב לכך שמדובר בחריג לעקרון השוויון.

פסק הדין בקצרה: חברה פרטית הגישה בקשה להקפאת הליכים לפי סעיף 3350 לחוק החברות, תשנ"ט - 1999. הבקשה התקבלה ומונה נאמן לביצוע הסדר הנושים של החברה. לאחר שהוגשו מספר תביעות חוב מטעם נושים שונים, החליטו הצדדים לפנות לגישור בפני בורר.

במסגרת פסק הבוררות, נקבע כי חברת ב.ר.ן (נושה מרכזית של החברה) תהיה זכאית **לתשלום מיוחד** מקופת הפירוק בסך של 200,000 ₪, בנוסף לדיבידנד המגיע לה זאת עקב התפקיד שמילאה כ"נושה יעילה" להעשרת הקופה. הוראות פסק הבוררות הוגשו לאישור בית המשפט המחוזי, אשר דחה אותן בקובעו כי פסק הבוררות הפר את עיקרון השוויון בין הנושים וניתן בהיעדר סמכות. על החלטה זו הוגש הערעור.

בית המשפט העליון קבע כי בהליכי חדלות פירעון עיקרון השוויון נחשב ל"עיקרון על" העומד בבסיס דיני הנשייה. משמעו של העיקרון הוא כי נושים בעלי מעמד שווה לא יועדפו זה מזה בפירעונם, כי אם ייפרעו מנכסי החייב או החברה בשיעור שווה לפי חובם.

עם זאת, מציין בית המשפט העליון כי לעיקרון השוויון ישנם גבולות, ולעיתים הוא נסוג מפני שיקולים נוגדים בשעה שאין מדובר באי-שוויון חמור וקיימת הצדקה להעדפת מי מהנושים.

במקרה דנו, בית המשפט נתן גושפנקא לתשלום גמול לנושה שפועל על מנת להגדיל את נכסי הקופה וקבע כי סעיף 279 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח - 2018 אינו מגביל את סמכות בית המשפט המחוזי למציאת פתרונות בהליכי חדלות פירעון וכי **הענקת גמול מעבר למנה המגיעה לנושה על פי סדר דין הנשייה הקבוע בדין, הינה כלי נחוץ "בארגז הכלים" הנתון לבית המשפט במסגרת תפקידו**, בשים לב לכך שמדובר במהלך אשר מהווה חריג לעיקרון השוויון וייתן רק במקרים מסוימים.

חדל"פ 20-08-5678 עוידה נ' ממונה על חדלות פירעון (בית המשפט המחוזי חיפה, כבוד השופט נאסר ג'השאן, 30.12.2020)

השורה התחתונה: "תקופת הצינון" הנדרשת בין פסק דין המבטל הליך פשיטת רגל לבין מועד הגשת בקשה נוספת להכרזה על פשיטת רגל, חלה גם על הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי. הממונה על הליכי חדלות פירעון מוסמך להכריע בבקשה לפתיחת הליכים ולדחותה לאור הגשתה טרם חלוף "תקופת הצינון".

פסק הדין בקצרה: בהלכת אלקצאצי נקבע כי "תקופת הצינון" בין פסק הדין המבטל הליך פשיטת רגל לבין מועד הגשת בקשה נוספת להכרזה על פשיטת רגל, תנוע בין שנה לשנה וחצי לפי שיקול דעתו של בית המשפט, ובמקרים חמורים יותר עד שנתיים וחצי. לאור ההיגיון שעומד בבסיס הלכת אלקצאצי, לאור חשיבותו של עקרון תום הלב, לשם השגת מטרותיו של שיקום החייב והשאת שיעור החוב שיפרע לנושים, ועל מנת שלא לפגוע באינטרסים ציבוריים ובכלל זה תום לב דיוני והוצאות כספי ציבור, **פסק בית המשפט המחוזי שישי לקבוע "תקופת צינון" אך על הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי.** הממונה על הליכי חדלות פירעון מוסמך להכריע בבקשה לפתיחת הליכים ולדחותה אם הוגשה טרם חלוף "תקופת הצינון", ואין הוא מחויב להביא את העניין בפני בית המשפט של חדלות פירעון. טענות המערער לנסיבות אישיות אינן מצדיקות ביטול "תקופת הצינון" שנקבעה על-ידי הממונה בהחלטתו. מחדליו של המערער בהליך הקודם היו משמעותיים והוא זנח את ההליך, למרות שניתנו לו מספר הזדמנויות להסיר מחדליו.

בית המשפט קבע כי הרציונלים העומדים בבסיס הליך חדלות הפירעון מתיישבים עם קביעתה של תקופת צינון כאמור, ולפיכך שתיקתו של החוק בהקשר של הלכת אלקצאצי איננה יוצרת הסדר שלילי, אם כי לאקונה מצדו של החוק. לפיכך, לאור ההיגיון שעומד בבסיס הלכת אלקצאצי, לאור חשיבותו של עקרון תום הלב, לשם השגת מטרותיו של החוק המוגדרות בסעיף 1 (שיקום החייב וכן להשיא את שיעור החוב שיפרע לנושים), ועל מנת שלא לפגוע באינטרסים ציבוריים ובכלל זה תום לב דיוני והוצאות כספי ציבור, קבע בית המשפט כי יש לקבוע "תקופת צינון" אך על הליכים לפי חוק חדל"פ.